

METODICKÉ USMERNENIE K POSTUPU CIRKEVNÉHO ZBORU PRI VYSTÚPENÍ ČLENA Z ECAV A PRI ŽIADOSTI O VÝMAZ OSOBNÝCH ÚDAJOV

Toto metodické usmernenie pripravilo Predsedníctvo ECAV na Slovensku ako praktickú pomôcku pre cirkevné zbory pri vybavovaní vystúpenia člena z ECAV a súvisiacich žiadostí o výmaz osobných údajov.

Metodické usmernenie nie je cirkevnoprávnym predpisom, ani záväzným nariadením Predsedníctva ECAV. Vychádza z platných predpisov a ponúka cirkevným zborm odporúčaný postup pri ich praktickom uplatňovaní.

1. Účel a povaha usmernenia

Toto usmernenie je metodickou pomôckou pre cirkevné zbory Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku (ďalej len „ECAV“) pri vybavovaní prípadu, keď osoba oznámi vystúpenie z ECAV a súčasne alebo následne požiadava o výmaz svojich osobných údajov.

Vystúpenie z ECAV a žiadosť o výmaz osobných údajov sú dve odlišné otázky. Vystúpením zaniká členstvo v ECAV; žiadosťou o výmaz osoba uplatňuje právo podľa predpisov o ochrane osobných údajov. Zánik členstva preto neznamená automatický výmaz všetkých údajov, ktoré cirkevný zbor o osobe spracúva.

Cirkevné zbory riešia ochranu osobných údajov vo vlastnej pôsobnosti. Toto usmernenie preto nenahrádza ich vlastnú dokumentáciu a nastavenie ochrany osobných údajov; poskytuje spoločný praktický rámec pre uvedený typ prípadu.

2. Kto vybavuje vystúpenie

Oznámenie o vystúpení z ECAV sa podáva a vybavuje v cirkevnom zbore, v ktorom je osoba vedená ako člen. Tento cirkevný zbor vykoná súvisiace zmeny v evidencii členov a vybaví aj prípadnú žiadosť o výmaz osobných údajov, ktoré spracúva.

Seniorát, dištrikt ani Generálny biskupský úrad ECAV nevedú evidenciu členov jednotlivých cirkevných zborov, a preto oznámenie o vystúpení namiesto príslušného cirkevného zboru nevybavujú.

Ak osoba doručí oznámenie o vystúpení seniorátu, dištriktu alebo Generálnemu biskupskému úradu ECAV, je potrebné jej oznámiť, že vystúpenie je potrebné riešiť priamo s cirkevným zborm, v ktorom je vedená ako člen.

I. VYSTÚPENIE Z ECAV

3. Čo je vystúpenie z ECAV

Podľa čl. 6 ods. 1 Ústavy ECAV členstvo v evanjelickej cirkvi zaniká vystúpením, vylúčením, úmrtím a vyhlásením za mŕtveho. [1] Platné cirkevnoprávne predpisy ECAV neurčujú osobitnú formu, ani podrobný proces vystúpenia.

Za vystúpenie je preto potrebné považovať jednoznačný prejav vôle člena, z ktorého je zrejmé, že už nechce byť členom ECAV.

V praxi:

Ak osoba uvedie napr. „Týmto vystupujem z ECAV“ alebo „Neželám si byť naďalej členom ECAV“, jej vôľa je jednoznačná.

Ak však osoba napíše iba „Žiadam o vymazanie všetkých mojich osobných údajov“, nemožno z toho bez ďalšieho upresnenia automaticky vyvodit', že zároveň vystupuje z ECAV. Ak to z celkového obsahu podania nie je zrejmé, zbor požiada osobu o upresnenie.

4. O vystúpení sa nerozhoduje

Vystúpenie z ECAV nie je žiadosťou, o ktorej by rozhodoval cirkevný orgán. Ide o jednostranný prejav vôle člena. O vystúpení preto nehlasuje zborové presbyterstvo ani zborový konvent a zánik členstva nie je podmienený súhlasom cirkevného zboru.

V praxi:

Oznámenie o vystúpení sa nepredkladá presbyterstvu na schválenie a osobe sa nevydáva rozhodnutie typu „Vašej žiadosti o vystúpenie sa vyhovuje“. Zbor oznámenie zaeviduje, vykoná potrebné evidenčné úkony a jeho prijatie osobe potvrdí.

Poznámka: Z tohto dôvodu sa v tomto usmernení používa pojem „oznámenie o vystúpení“, nie „žiadosť o vystúpenie“.

5. Forma oznámenia a totožnosť osoby

CPP ECAV neurčujú pre vystúpenie osobitnú formu. Z dôvodu právnej istoty a preukázateľnosti sa odporúča písomná forma. Ak má zbor odôvodnené pochybnosti o totožnosti osoby, môže si vyžiadať primerané doplňujúce informácie; pri žiadosti podľa GDPR to výslovne umožňuje čl. 12 ods. 6 GDPR. [2]

V praxi:

- podpísaný list doručený cirkevnému zboru;
- osobne odovzdané písomné oznámenie;
- elektronické podanie, pri ktorom zbor nemá odôvodnené pochybnosti o totožnosti odosielateľa.

Ak osoba príde osobne a nemá pripravené písomné oznámenie, zbor jej môže poskytnúť vzor uvedený v prílohe č. 1. Ak osoba oznámi vystúpenie ústne, odporúča sa zachytiť prejav vôle písomne; zbor by však nemal vytvárať neprimerané formálne prekážky výkonu práva zmeniť náboženské presvedčenie. [3]

6. Dátum vystúpenia

Keďže CPP neurčujú osobitné rozhodnutie cirkevného orgánu o vystúpení ani okamih jeho účinkov, na účely jednotnej evidenčnej praxe sa odporúča za rozhodujúci považovať deň, keď bol cirkevnému zboru doručený jednoznačný prejav vôle vystúpiť z ECAV, ak osoba neurčila neskorší dátum.

V praxi:

Ak zbor dostane oznámenie 15. septembra, vystúpenie sa eviduje k 15. septembru. Nečaká sa na zasadnutie presbyterstva. Ak osoba uvedie „vystupujem z ECAV k 1. októbru“, rešpektuje sa takto určený budúci dátum.

Pozn. - toto je odporúčaný metodický postup; CPP ECAV dnes okamih účinkov vystúpenia výslovne neupravujú.

7. Potvrdenie vystúpenia

Cirkevný zbor by mal osobe písomne potvrdiť prijatie oznámenia a zaznamenanie zániku členstva.

V praxi:

Nie je potrebné vydávať formálne rozhodnutie. Vzor oznámenia (v prílohe) obsahuje časť na potvrdenie prevzatia; pri samostatnej odpovedi možno uviesť napr.:

„Potvrdzujeme prijatie Vášho oznámenia o vystúpení z Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, doručeného Cirkevnému zboru ECAV dňa Vaše členstvo v ECAV zaniklo vystúpením podľa čl. 6 ods. 1 Ústavy ECAV.“

II. EVIDENCIA PO VYSTÚPENÍ

8. Evidencia členov

Cirkevné nariadenie č. 1/2006 o evidencii členov cirkevného zboru ukladá cirkevnému zboru evidovať svojich členov, ustanovuje obsah evidenčného listu, výslovne uvádza ochranu evidovaných osobných údajov a požaduje priebežnú aktualizáciu kartotéky. [4]

Po vystúpení musí evidencia zodpovedať skutočnosti, že osoba už nie je aktuálnym členom ECAV. Aktualizácia však sama osebe neznamená zničenie historického evidenčného záznamu.

V praxi:

Zbor skontroluje najmä papierovú kartotéku/evidenčný list, EIS, zoznamy používané na štatistické vykazovanie a ďalšie aktuálne zoznamy členov. Osoba sa od zániku členstva už nevykazuje ako člen ECAV.

9. EIS ECAV

Cirkevný zákon č. 6/2020 o elektronickom informačnom systéme ECAV stanovuje, že osoby sú v EIS evidované ako členovia alebo nečlenovia ECAV. Modul matriky je vedený elektronicky ako paralela k fyzickému vedeniu matrik cirkevných zborov. [5]

V praxi:

Pri osobe, ktorá vystúpila, sa evidencia upraví tak, aby už nebola vedená ako člen ECAV. Celý profil osoby sa automaticky nemaže, ak sú k osobe viazané matričné alebo iné historické záznamy, ktoré sa naďalej oprávnené uchovávať.

Konkrétny technický spôsob zmeny v EIS treba vykonať podľa aktuálnych možností systému; CPP neurčujú konkrétny technický úkon.

III. ŽIADOSŤ O VÝMAZ OSOBNÝCH ÚDAJOV

10. Žiadosť o výmaz neznamená automatický výmaz všetkých údajov

Právo na výmaz podľa čl. 17 GDPR nie je absolútne. Pri jednotlivých skupinách údajov treba posúdiť, či sú splnené podmienky na výmaz a či neexistuje dôvod na ich ďalšie spracúvanie. [6]

Údaje o náboženskom presvedčení patria medzi osobitné kategórie osobných údajov. Čl. 9 ods. 2 písm. d) GDPR umožňuje nadácii, združeniu alebo inému neziskovému subjektu s náboženským cieľom v rámci jeho oprávnenej činnosti a s primeranými zárukami spracúvať údaje svojich súčasných alebo bývalých členov a osôb, ktoré sú s ním v pravidelnom kontakte, za podmienok uvedených v tomto ustanovení. [7]

V praxi:

Ak človek napíše „Žiadam vymazať všetky údaje, ktoré o mne máte“, zbor nevymaže automaticky celý profil v EIS ani nezničí dokumentáciu. Najprv zistí, aké údaje o osobe spracúva, na aký účel a podľa akého režimu.

11. Kde všade údaje preveriť

Zbor preverí podľa svojich podmienok najmä:

- cirkevné matriky;
- evidenciu členov a evidenčný list;
- EIS;
- registratúrne záznamy a spisy;
- účtovné a hospodárske doklady;
- mailingové a kontaktné zoznamy;

- zoznamy účastníkov zborových aktivít;
- pracovné tabuľky a iné pomocné evidencie.

V praxi:

Nestačí preveriť iba EIS. Napríklad e-mailová adresa alebo telefónne číslo môže byť zároveň v EIS, v pracovnom adresári, v zozname určitej skupiny a v mailingovej databáze.

IV. ÚDAJE, KTORÉ SA ZACHOVÁVAJÚ

12. Cirkevné matriky

Zápisy v cirkevných matrikách o uskutočnených cirkevných úkonoch sa na základe samotnej žiadosti o výmaz neodstraňujú. Ide o faktografické a historické záznamy o udalostiach, ktoré sa uskutočnili.

Úrad na ochranu osobných údajov SR v Správe o stave ochrany osobných údajov za rok 2023 v časti „Výmaz z cirkvi“ opísal prípady, v ktorých osoby po vystúpení požadovali výmaz údajov z cirkevných matrik. Úrad zdôraznil, že právo na výmaz nie je absolútne, a v riešených prípadoch akceptoval ďalšie vedenie faktografických matričných záznamov; návrhy odložil ako zjavne neopodstatnené. [8]

Aj vnútorné predpisy ECAV rozlišujú aktuálne členstvo od matriky: EIS môže evidovať nečlenov zapísaných v matrikách a elektronický modul matriky je paralelou fyzickej matriky. [5]

V praxi:

Ak osoba žiada „vymazať môj krst“, zbor zápis v matrike krstených nevymaže, nezačieni, neprepíše ani inak neznečitateľní. Vystúpením sa nemení historická skutočnosť, že krst alebo iný cirkevný úkon bol vykonaný.

Pri aplikácii tohto pravidla treba sledovať ďalší vývoj európskej judikatúry; toto usmernenie vychádza z aktuálnej slovenskej dozornej praxe.

13. Registratúrne a archívne záznamy

Žiadosť o výmaz nie je sama osebe dôvodom na svojvoľné zničenie registratúrneho alebo archívneho záznamu. Zákon č. 395/2002 Z. z. upravuje vyradovanie registratúrnych záznamov ako osobitný proces; o dokumentárnej hodnote sa rozhoduje vo vyradovacom konaní a záznam s trvalou dokumentárnou hodnotou sa ukladá do archívu. [9]

Cirkevné nariadenie č. 4/2016 plní funkciu registratúrneho poriadku pre určené COJ ECAV a jeho ustanovenia sú záväzné pri správe registratúry a ochrane archívnych dokumentov. [10]

Podľa Vzorového registratúrneho plánu pre cirkevné zbory sú matriky vedené v režime A/100 a evidencia členov zboru a funkcionárov v režime A/10. [11]

V praxi:

Ak sa meno osoby nachádza v registratúrnom dokumente, ktorý sa má podľa registratúrneho plánu uchovávať, dokument sa kvôli žiadosti jednej osoby svojvoľne nezničí. Oznámenie o vystúpení a dokumentácia o vybavení veci sa založia a uchovávajú podľa príslušného registratúrneho režimu.

Presné zaradenie oznámenia o vystúpení do vecnej skupiny a jeho lehotu uloženia je vhodné metodicky zjednotiť s Ústredným archívom ECAV.

V. ÚDAJE, KTORÉ SA AKTUALIZUJÚ

14. Údaje vyjadrujúce aktuálny stav

Údaje, ktoré vyjadrujú súčasný stav členstva, musia po vystúpení zodpovedať skutočnosti.

V praxi:

Osoba nesmie zostať vedená ako aktuálny člen ECAV, ani sa započítavať do aktuálneho počtu členov. Zmení sa jej aktuálny status; historická informácia, že v minulosti členom bola, sa tým automaticky neodstraňuje.

VI. ÚDAJE, KTORÉ SA VYMAŽÚ

15. Údaje, pri ktorých zanikol účel a neexistuje iný právny základ

Ak po vystúpení zanikol účel spracúvania konkrétnych údajov a zbor nemá iný právny základ na ich ďalšie spracúvanie alebo uchovávanie, údaje sa vymažú. Zbor pritom vychádza aj z vlastného nastavenia ochrany osobných údajov.

V praxi:

Typicky môže ísť napríklad o mailingový zoznam určený výlučne aktuálnym členom, pomocný kontaktný zoznam členov alebo pracovnú tabuľku používanú iba na aktuálnu zborovú činnosť. Ak bol človek v zozname iba z dôvodu členstva a neexistuje iný dôvod na ďalšie spracúvanie, zo zoznamu sa odstráni.

VII. VYBAVENIE A ODPOVEĎ

16. Lehota a obsah odpovede

Na žiadosť dotknutej osoby podľa GDPR treba reagovať bez zbytočného odkladu, najneskôr do jedného mesiaca od jej doručenia. V odôvodnených prípadoch možno lehotu predĺžiť o ďalšie dva mesiace; o predĺžení a dôvodoch treba osobu informovať do jedného mesiaca. Ak zbor neprijme opatrenia na základe žiadosti, musí osobu bezodkladne, najneskôr do jedného mesiaca, informovať o dôvodoch a o možnosti podať sťažnosť dozornému orgánu a uplatniť súdny prostriedok nápravy. [12]

V praxi:

Ak podanie obsahuje vystúpenie aj žiadosť o výmaz, odpoveď má jasne rozlíšiť:

- zánik členstva;
- aktualizáciu evidencie;
- údaje, ktoré boli vymazané;
- údaje alebo záznamy, ktoré zostávajú uchované, a dôvod ich ďalšieho uchovávania.

Vzor odpovede je uvedený v prílohe č. 2.

16. Kontrolná pomôcka

Otázka	Postup
Chce osoba jednoznačne vystúpiť z ECAV?	ZAEVIDOVAŤ VYSTÚPENIE
Je po vystúpení stále vedená ako člen?	AKTUALIZOVAŤ
Ide o pôvodný matričný zápis?	ZACHOVAŤ
Ide o registratúrny/archívny záznam, ktorý sa uchováva podľa príslušných pravidiel?	ZACHOVAŤ podľa príslušného režimu
Je údaj potrebný na preukázanie vystúpenia alebo vybavenia žiadosti?	ZACHOVAŤ podľa príslušného režimu
Zanikol účel spracúvania a neexistuje iný právny základ?	VYMAZAŤ

Žiada osoba „vymazať všetko“?	POSÚDIŤ jednotlivé skupiny údajov; nevymazávať automaticky všetko
-------------------------------	--

Základná pomôcka: ZACHOVAŤ – AKTUALIZOVAŤ – VYMAZAŤ

Právne a vnútorné podklady

- [1] Ústava Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, čl. 6 ods. 1.
- [2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 (GDPR), čl. 12 ods. 6.
- [3] Čl. 24 ods. 1 a 2 Ústavy SR; zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností, najmä zásada slobodného vyznávania a zmeny náboženskej viery.
- [4] Cirkevné nariadenie č. 1/2006 o evidencii členov cirkevného zboru, § 1 ods. 1 až 4 a § 2 ods. 1 až 3.
- [5] Cirkevný zákon č. 6/2020 o elektronickom informačnom systéme ECAV na Slovensku, § 3 ods. 6 a § 6 ods. 1 a 2.
- [6] GDPR, čl. 17; zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov, najmä § 23 (právo na výmaz) v rozsahu zodpovedajúcom GDPR.
- [7] GDPR, čl. 9 ods. 2 písm. d); zákon č. 18/2018 Z. z., § 16 ods. 2 písm. d).
- [8] Úrad na ochranu osobných údajov SR, Správa o stave ochrany osobných údajov za rok 2023, časť 10.3.1.1 „Výmaz z cirkvi“.
- [9] Zákon č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach, najmä § 17 až 20.
- [10] Cirkevné nariadenie č. 4/2016 o doplnení a vysvetlení cirkevného zákona č. 7/2014, najmä § 1.
- [11] Vzorový registratúrny plán pre cirkevné zbory ECAV: 1.2.1 Matriky – A/100; 1.3.2 Evidencia členov zboru, funkcionárov – A/10.
- [12] GDPR, čl. 12 ods. 3 a 4.

Pomôcka pre rýchly postup

1. Zaevidovať doručené podanie.
2. Overiť, či je vôľa vystúpiť z ECAV jednoznačná a či zbor nemá odôvodnené pochybnosti o totožnosti oznamovateľa.
3. Zaevidovať zánik členstva a aktualizovať evidenciu členov a EIS.
4. Nevymazávať ani neznečiteľňovať pôvodné matričné zápisy.
5. Ak osoba žiada aj o výmaz osobných údajov, zistiť, kde všade zbor jej údaje spracúva.
6. Rozdeliť údaje na tie, ktoré treba zachovať, aktualizovať alebo vymazať.
7. Písomne oznámiť osobe, ako bolo vybavené vystúpenie a, ak bola podaná, aj žiadosť o výmaz.

Pracovné internetové odkazy na overenie právnych podkladov

GDPR – EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>

Zákon č. 18/2018 Z. z. – Slov-Lex: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/18/>

Zákon č. 395/2002 Z. z. – Slov-Lex: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/395/>

Správa ÚOOÚ SR za rok 2023: <https://dataprotection.gov.sk/files/annual-reports/sprava-stave-ochrany-osobnych-udajov-za-rok-2023.pdf>

Predsedníctvo ECAV

september 2026

PRÍLOHA Č. 1

OZNÁMENIE O VYSTÚPENÍ Z ECAV

Cirkevný zbor ECAV:

Údaje oznamovateľa

Meno a priezvisko:

Dátum narodenia:

Adresa bydliska:

Oznámenie

Týmto oznamujem, že vystupujem z Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku.

Beriem na vedomie, že moje členstvo v ECAV zaniká vystúpením podľa čl. 6 ods. 1 Ústavy ECAV.

V dňa

.....
podpis oznamovateľa

Potvrdenie cirkevného zboru

Oznámenie bolo Cirkevnému zboru ECAV doručené

dňa

Oznámenie prevzal/a:

Dátum zaevidovania vystúpenia:

.....
podpis zodpovednej osoby

Poznámka pre cirkevný zbor: Tento vzor slúži na oznámenie vystúpenia. Ak osoba zároveň žiada o výmaz osobných údajov, ide o samostatnú žiadosť podľa GDPR, ktorú treba vybaviť podľa metodického postupu.

PRÍLOHA Č. 2

VZOR ODPOVEDE PRI VYSTÚPENÍ Z ECAV SPOJENOM SO ŽIADOSŤOU O VÝMAZ OSOBNÝCH ÚDAJOV

Meno a priezvisko žiadateľa: _____

Adresa: _____

V dňa

Vec: Potvrdenie vystúpenia z ECAV a vybavenie žiadosti o výmaz osobných údajov

Vážená pani / Vážený pán,

potvrdzujeme prijatie Vášho oznámenia o vystúpení z Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, ktoré bolo Cirkevnému zboru ECAV doručené dňa

Vaše členstvo v ECAV zaniklo vystúpením podľa čl. 6 ods. 1 Ústavy ECAV. Evidencia Vášho členstva bola zodpovedajúcim spôsobom aktualizovaná tak, aby ste neboli naďalej vedený/vedená ako aktuálny člen ECAV.

Súčasne sme samostatne posúdili Vašu žiadosť o výmaz osobných údajov podľa čl. 17 nariadenia GDPR.

Osobné údaje, pri ktorých po zániku členstva zanikol účel spracúvania a neexistuje iný právny základ na ich ďalšie spracúvanie, boli vymazané. [Podľa konkrétneho prípadu možno uviesť, z ktorých evidencií boli údaje odstránené.]

Vašej žiadosti nebolo možné vyhovieť v rozsahu údajov a záznamov, ktoré je cirkevný zbor oprávnený alebo povinný naďalej uchovávať. Ide najmä o historické zápisy v cirkevných matrikách a o registratúrne alebo archívne záznamy, na ktoré sa vzťahujú osobitné pravidlá uchovávania.

Zápisy v cirkevných matrikách predstavujú faktografické záznamy o cirkevných úkonoch, ktoré sa v minulosti uskutočnili. Vystúpením z ECAV sa historická skutočnosť vykonania takéhoto úkonu nemení. Právo na výmaz podľa čl. 17 GDPR nie je absolútne. Aktuálna dozorná prax Úradu na ochranu osobných údajov SR pri prípadoch vystúpenia z cirkvi akceptuje ďalšie vedenie faktografických matričných záznamov aj pri bývalých členoch.

Dokumenty podliehajúce registratúrnemu alebo archívnemu režimu sa uchovávali a vyradujú podľa príslušných právnych a vnútorných predpisov; samotná žiadosť o výmaz nie je dôvodom na ich svojvoľné zničenie.

Ak nesúhlasíte so spôsobom vybavenia Vašej žiadosti, máte právo podať sťažnosť Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky a uplatniť súdny prostriedok nápravy.

S pozdravom

.....
meno a funkcia

Cirkevný zbor ECAV

Poznámka pre cirkevný zbor: Vzor treba vždy prispôbiť konkrétnemu prípadu. Z odpovede má byť zrejmé, ktoré údaje boli vymazané, ktoré boli iba aktualizované a ktoré zostávajú uchované vrátane dôvodu ich ďalšieho uchovávania.